

**Cigánytelep
nyolctól négyig**
Dávid naplója

Napló a Tabánról

- A legjobb az lenne, ha feljegyzéseket készítenél a munkádról, vagy naplót vezetnél - mondta neki Vecsei Miklós, amikor megbízta a feladattal. - Ilyet ugyanis még senki nem csinált. A monori telep-felszámolás kísérlet is, mert nemcsak a putrikat próbáljuk lebontani, hanem az előítéleteket is, nemcsak házakat építünk, hanem bizalmat is. Ezúttal nem a lakókat tüntetjük el a cigánytelepről, hanem az őket körülvevő láthatatlan falakat próbáljuk lebontani. Biztos, hogy nem lesz könnyű. Biztos, hogy rengeteg előre nem látott akadályba ütközöl majd. Én viszont nem tudok mindennap odamenni, ezért írj le mindent, amit fontosnak, vagy érdekesnek találsz.

Kiss Dávid frissen kinevezett programkoordinátor tehát naplót írt, mert megkérték. Élménybeszámolója a négyszáz lelkes monori cigánytelepen játszódik, ahol 2005 óta sajátos integrációs programot folytat a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. A kísérlet látványosabb része az volt, amikor a fűtetlen nyomortanyákat komfortos szükséglakásokkal váltották ki, fürdőt és közösségi helyiséget építettek, bontottak és takarítottak. Majd következett a neheze: az elköltözni nem tudó, iskolázatlan, dologtalan családok felemelése.

A program megkezdődött. A vége még nem látszik.

A Máltai Szeretetszolgálat azzal telepítette a monori cigánysorra egy alkalmazottját, hogy mostantól ez a munkahelye. Irodaként letettek a sárba egy konténert, munkaköri leírás azonban nem járt a kinevezéshez. A feladatokról hatvan - népes - roma család gondoskodott. Kiss Dávid az egyik pillanatban igazgató volt, a másikban gondnok, olykor gépkocsivezető és telefonközpontos, máskor ingatlanügynök, bíró vagy tanár. Sehol le nem írt megbízatása arra szól, hogy átjárót nyisson a normálisnak tekintett világ és a saját törvényei szerint élő, zárkózott romatelepek közé. Évek alatt - bár fizikai értelemben nem hagyta el a cigánysort alkotó kis utcákat, melyeknek együttesen Tabán a monori neve - hihetetlen utat járt be.

(A napló a program első évének eseményeit rögzíti. A könyvben megjelenő monori lakosok nevét a szerkesztő megváltoztatta.)

How are you, Monor?

Havazás utáni reggelen a Tabán nagyon szép. Minden csupa fehér, tiszta – egyedül a szag emlékeztet a szegénységre. A kéményekből nem az el-tűzelt fa illata száll, hanem az elégetett rongyok és szemét szaga árad.

Január 2. /SZERDA Korán kezdtem a napot, gondoltam, sokan jönnének be az irodába. Az utcán gyerekek csúszkáltak, élvezték, hogy ma még nincs iskola. Tíz óra körül jött a konténeres, hogy elvigye a szemetet. A sofőr nem látta, hogy az egyik gyerek fölkapaszkodott hátra és húzatta magát a jégen. Bátor kissrác.

Az iroda ablakát téglával megdobálták, a redőny eléggé összetört, de szerencsére az ablak nem. Még nincs áram, ezért nincs bent túl meleg, de a villanyszerelő már megnézte. Majd jön a jövő héten.

Délelőtt bent volt nálam Ibolya, Pocok, Büfé, Halmos Béla, na meg persze Zsiga is, a helyi cigányönkormányzat vezetője. Ibolykát behívták felülvizsgálatra a Vajda Péter utcába, de az összes vizsgálatra csak öt napot adtak neki, ezt szeretne volna meghosszabbítani a telefonom segítségével. Pocok a kódobálókra panaszkodott, Büfé csak a szokásos pletykákat hozta, most éppen a szilveszteri eseményekről. Halmos Béla a rendőrségi kapcsolataimat szeretne volna igénybe venni, illetve elmesélte kétszázadszor, hogy milyen volt Irakban. Délután meghallgattam Zsuzsika panaszait, hogy miért nem kapott karácsonyi csomagot. Aztán Szeles Botond kért meg, hogy hívjam fel a fia ügyvédjét (apróbb rablás...).

Érdekes volt megfigyelni, ahogy Ormai Ernőke óránként egyszer felröptette a szomszédságban a galambokat. Egy nagy bot végén volt egy zsák, azzal riogatta őket.

Január 3. /CSÜTÖRTÖK Ma szomorú dologgal találkoztam a Tabánban. Előző este egy pár gyerek teledobálta a fürdő tetejét szeméttel, karácsonyfával, szemeteszákkal. Azonban ez még nem volt elég, egy kölyökkutyát is felhajítottak a tetőre. A kutya egész éjjel fent volt. Senki nem vette le. Reggel aztán Tibike levadászta, szerencsére nem lett semmi baja. Ugyanezek a gyerekek késő este betörték Halmos Bélához és szétverték a gáztűzhelyét. Mire kikászálódott az ágyból, elfutottak. Utána az összes ablakát újra bedobálták kövel és pezsgősüvegekkel. És az erőszaknak ezzel még nem volt vége. Délután a kocsmá előtt volt tömegverekedés. Lakatos Géza és a fia sétáltak hazafelé, amikor is Gézát hátulról leütötték egy csákány nyelével. Egyből elterült, elájult. Arra éledt, hogy rugdossák. Amikor felésmélt, látnia kellett, hogy a fiát is ütik, rúgják. Nehezen tudott utána hazavánszorogni. Mivel látta őket (a mézáros család), feljelentést tett a rendőrségen. Géza és családja elég békés természetű emberek, pár hónapja azonban ők is beszálltak a kamatospénz bizniszbe. Ez rontja a mézárosék családjának az üzletét, azóta folyamatosak a nézeteltérések, de tettelegesség – eddig legalábbis – nem volt. A rendőrök ma délelőtt el is vitték a fiúkat. Pár férfival beszélgettem, hogyan lehetne jobbá tenni a közbiztonságot, de

mindenki a rendőri erők tekintélyének elvesztésével magyarázza a sok lopást, rablást, szurkálást. Mondják, a rendőrök csak „vamzerkodni” jönnek a telepre, vagyis információkat szednek, és cserébe nem viszik be a bűnözőket. Vagy ha igen, gyorsan el is engedik őket. Így eshetett meg, hogy barátunk, Zsiga, akitől zsarolás, fegyveres rablás és életveszélyes fenyegetés után hosszabb időre búcsút vettünk, egyszer csak otthon volt, és pezsgőt hozott nekem az újév tiszteletére.

Délelőtt a gyámhivatalban voltam, akadt néhány tisztázatlan ügy, amiket le kellett zárni. Benéztem az egyik családhoz is, mert az a hír jutott el hozzám, hogy valami nincs rendben náluk. Szalmás Zsókiékról (Szipák) volt szó. A gyerekek otthon ültek a hideg szobában, gondolom, ételük sem nagyon volt. Az anya sehol. Mostanában elég sok időt tölt egy másik asszony társaságába, aki a Tabán mellett lakik. Folyamatosan együtt vannak, olyanok, mint egy pár. El is terjedt róluk, hogy leszbikusok. Együtt vásárolnak, főznek, takarítanak. Csak a gyerekekkel nem foglalkoznak. A családgondozónak mondtam, hogy kicsit figyeljen oda ezekre a dolgokra is.

Január 4. /PÉNTEK Reggel Pesti Zsiga behívott magukhoz egy kávéra, közben elmondta az újabb teóriáját arra, hogyan teremtsen elő valamennyi pénzt. Szeretnék megosztani a telket. Az üres felére a gyerek szocpoljából felépítenének egy házat, és még valamennyi maradna is a támogatásból. Ez véleményem szerint nem kivitelezhető, éppen ezért pozitívan álltam a

dologhoz, hadd lássa, mi segítőkészek vagyunk. Hétfőn utánakérdez az építéshatósági osztályon. A kávé egyébként borzasztó volt. (Az irodát most először – a kávé idejére – hagytam ott laptopostól, táskástól... redőny nélkül.)

Felugrottam Sánta Bözsiékhez is, mert alá kellett íratnom velük egy hivatalos papírt. Mostanában kerülnek engem, ezúttal sem sikerült öszszefutnunk. A kapujuk tárva-nyitva, az autó az udvaron, a bejárati ajtó nyitva. Kiabáltam, szölongattam őket, de nem jöttek ki. Biztos vagyok benne, hogy otthon voltak. Na, majd hétfőn.

Visszafelé benéztem a fürdőbe is, hogy mi újság. Ma az egyik fiatal nő volt az ügyeletes, bent melegedtek a testvéreivel. A mosógép szokás szerint teli, de a nagy hideg miatt a zuhanyzók most üresek voltak. Lefutottam velük a kötelező köröket, úgymint: rendben van-e a TAJ-kártya, megkérték-e már a személyi igazolványt, intézkedtek-e arról, hogy a családi pótlékot kártyára utalják. Ez itt a „How are you” megfelelője.

Kispál Karcsika édesanyjával is beszélgettem, mindenáron azt szeretné, hogy a gyerek valamilyen fogyatékos intézetbe kerüljön. Már nagyon megbánta, hogy annak idején visszahozták. Mivel a gyerek nő, egyszerűen nem bírják gondozni. Nehéz dió lesz, de majd kitalálok valamit.

Ahol ruhával fűtenek

Január 7. /HÉTFŐ Ma reggel meglepetéssel várt a Tabán. Az irodában Zsiga már vasárnap megcsináltatta az áramot, így jó meleg volt. A kijelölt közmunkás – Zsuzsa – éppen takarított, minden csillogott-villogott. Még a pohara-

kat is elmosogatta nekem. Zsigának kifizettem a villanszerelőt (10 000 forint), meg a pénteken megbeszélte húszezret is, amiből a fürdőre veszi meg a zárat, kilincseket. Telefonon felhívtuk a KÖVÁL Rt-t, hogy az elfagyott vízcsövekkel lehet-e valamit kezdeni. Fél órán belül jöttek, elkezdődött a melegítés. Először hajszerűvel, majd disznópörzsölővel dolgoztak, de nem jártak sikerrel. Mélyebben lehetett a fagyás, úgyhogy még mindig nincs bent víz, de azt mondták, ha enyhül az idő, majd beindul.

Utána Kispál Karcsiékkal volt programom. Megkértek, hogy vigyem be őket a szakrendelőbe, mert a törött bokával nem tudnak a jégen bejutni. Persze, hogy bevittem őket. 11.50-re értünk oda. 13.30-kor kerültünk sorra úgy, hogy nem volt előttünk senki. Minden röntgen nélkül megkapták a járógipszet, majd jöttünk haza.

Ezután kiugrottam Anikó nővérékhez, mert megígérte, hogy holnap elviszi a Büfét (Büki Marikát) rokkantsági felülvizsgálatra Pestre. Megbeszéltek, hogy a 8.28-as vonatonál találkozunk, és áfás számlát kér a jegyekről. Beszélgettünk Ritáékról is: náluk minden gyerek beteg, súlyosan meg vannak fázva. Ők azok, akik a legnagyobb télben is egy szál pólóban és rövidnadrágban mászkálnak kint, nem csoda, ha betegek. Anikó nővér adott nekik hatszáz forintot gyógyszerre, meg pár zsák ruhát, hogy ne fázzanak. Mondtam, hogy most már biztosan nem fáznak, mert a ruhákat tüzelik. (Sajnos, muszáj mindig a realitásról beszélnem, hogy ne használják ki a jóindulatát.)

Délután Pesti Zsigával beszélgettünk, mire jutott az önkormányzatban. Megtudta, hogy a telek megosztására nincs lehetőség (ezt jól gondoltam), viszont a terület elég nagy, így engedélyezik még egy ház ráépítését. Most ennek a lehetőségét kell körüljárni.

A börtönről is tanultam új dolgokat. Megtudtam, hogy ha valaki elviszi a balhét a többiek helyett, akkor a kint maradó feladata, hogy csomagokat küldjenek be neki, illetve, hogy a családtagjai ne szenvedjenek hiányt semmiben. Ezt is a Pesti Zsiga mesélte, mivel ő ugyebár csalásértült húsz hónapot régebben. Ezért is kell vele vigyázni, mert vág az esze, mint a borotva.

Január 8. /KEDD Vesztemre ma csak délután értem ki a Tabánba. Az előző napi vízcsőmelegítés éjszakára érte el hatását, így az este nyitva hagyott csapból folyni kezdett a víz. Ez akár örömet is okozhatott volna, de a kifolyó alján lévő lyuk miatt inkább árvizet okozott. Ötcentis víz fogadott a konténerben, a szőnyeg kb. 40 kg lett. Hívtuk a szerelőket, de közben épp arra járt a KÖVÁL főmérnöke egy szerelő kocsival. Egy bejelentés szerint a Cinka Panna utcában Trabanterék van beszorulva egy csatornába. Ezt jött megnézni, mert ilyet még nem látott.

Míg a szerelők dolgoztak, jött pár reménybeli eladó és vevő, úgy éreztem magam, mint valami menő ingatlanügynök. Lakatos Rita egy előnyös üzletet ajánlott: ha veszünk neki ötmillió forintért egy házat, akkor azt ő elfogadja. Mondtam, hogy az ő szénája most nem áll olyan jól, hogy